

Uluslararası Ticarete Teslim Şekilleri

Uluslararası ticarete malların tesliminin nerede yapılacağı, masrafların kim tarafından karşılanacağı ya da nasıl paylaşılacağı, sigorta ve taşıma sözleşmelerinin yapılıp yapılmayacağı gibi hususların kısaca alıcı ve satıcının yükümlülüklerinin net olarak belirlenmesi önemlidir.

Bu konuda faydalı yardımcı kaynaklardan biri, Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) tarafından yayımlanan INCOTERMS (International Commercial Terms - Uluslararası Ticari Terimler)'tir. INCOTERMS alıcı-satıcı arasındaki sözleşmelerde kullanılan, alıcı ve satıcının sorumluluklarını gösteren uluslararası kabul görmüş kurallar bütünüdür.

ICC tarafından en son INCOTERMS 2010 yayımlanmıştır. Buna göre, uluslararası ticarete 11 teslim şekli bulunmakta olup bunlar iki sınıfa ayrılmaktadır.

- Tüm taşıma türlerini kapsayan kurallar: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP
- Deniz ve içsu taşımalarına özgü kurallar: FAS, FOB, CFR, CIF

İŞYERİNDE TESLİM / EX WORKS (EXW)

Bu teslim şeklinde satıcı malları, kendi yerinde veya ismen belirlenmiş başkaca bir yerde (fabrika, depo, işyeri gibi) alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Satıcının malları herhangi bir taşıma aracıyla yüklemeye zorunluluğu bulunmamaktadır. Malların teslim anından itibaren malla ilgili bütün masraf ve risk alıcı tarafından karşılanır. Bu teslim şeklinde, satıcı açısından asgari yükümlülük bulunmaktadır.

TAŞIYICIYA MASRAFSIZ / FREE CARRIER (FCA)

Bu teslim şeklinde satıcı malları, satıcının işyerinde veya belirlenen başka bir yerde, alıcı tarafından tayin edilen taşıyıcıya veya başka bir kişiye teslim eder. Bu teslim şeklinde satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracat gümrük işlemlerini tamamlamalıdır. Teslim anından itibaren malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya geçer.

GEMİ DOĞRULTUSUNDA MASRAFSIZ / FREE ALONGSIDE SHIP (FAS)

Bu teslim şeklinde satıcı malları belirlenen yüklemeye limanında, alıcı tarafından seçilen geminin doğrultusunda (örneğin bir rıhtımda veya bir mavnada) bırakarak teslim eder. Mallar gemi rıhtımında ise, yüklemeye yerine getirilerek; gemi açıkta demirli ise mavnalarla geminin yanına kadar götürülerek teslim edilir. Mallara ilişkin hasar ve masraflar, mallar gemi doğrultusunda bırakıldığı zaman alıcıya geçer ve alıcı bu andan itibaren bütün masraflara katlanır. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar.

GEMİDE MASRAFSIZ / FREE ON BOARD (FOB)

Ülkemizde en çok kullanılan bu teslim şeklinde; satıcı malları belirlenen yüklemeye limanında, alıcı tarafından seçilen gemide veya belirlenen şekilde ulaştırılan malları temin ederek teslim eder. Mallara ilişkin hasar ve masraflar mallar gemide bulunduğu anda alıcıya geçer, alıcı bu andan itibaren bütün masraflara katlanır. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar.

MASRAFLAR VE NAVLUN / COST AND FREIGHT (CFR)

Bu teslim şeklinde satıcı malları gemide teslim eder veya zaten bu şekilde teslim edilmiş malları tedarik eder. Mallara ilişkin hasar ve masraflar mallar gemide bulunduğu anda alıcıya geçer. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Satıcı, malların belirlenen varna limanına getirilmesi için taşıma sözleşmesi yapar ve masraflar ile navlunu öder.

MASRAFLAR, SİGORTA VE NAVLUN / COST, INSURANCE AND FREIGHT (CIF)

Bu teslim şeklinde satıcı malları gemide teslim eder veya zaten bu şekilde teslim edilmiş malları tedarik eder. Mallara ilişkin hasar ve masraflar mallar gemide bulunduğu anda alıcıya geçer. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Satıcı, malların belirlenen varna limanına getirilmesi için taşıma sözleşmesi yapar ve masraflar ile navlunu öder. Satıcı ayrıca alıcının yolculuk sırasında mallara ilişkin ziya ve hasar riskine karşılık bir sigorta sözleşmesi yapar.

TAŞIMA ÖDENMİŞ OLARAK / CARRIAGE PAID TO (CPT)

Bu teslim şeklinde satıcı malları bizzat kendisinin seçtiği ve anlaşma yaptığı taşıyıcıya, malların, ihracı ile ilgili gümrük işlemleri yapılmış, belirtilen varış yerine gönderilmesi için gereken taşıma sözleşmesi yapılmış ve taşıma masrafları ödenmiş olarak teslim eder. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar.

TAŞIMA VE SİGORTA ÖDENMİŞ OLARAK / CARRIAGE AND INSURED PAID TO (CIP)

Bu teslim şeklinde satıcı malları kendisinin seçtiği bir taşıyıcı veya diğer bir kişiye belirlenen yerde teslim eder ve satıcı, malların belirtilen varış noktasına getirilmesi için gereken taşıma sözleşmesini yapar ve taşıma masraflarını öder. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Satıcı, malların belirlenen varma limanına getirilmesi için taşıma sözleşmesi yapar ve masraflar ile navlunu öder. Satıcı ayrıca alıcının yolculuk sırasında mallara ilişkin ziya ve hasar riskine karşılık bir sigorta sözleşmesi yapar.

TERMİNALDE TESLİM / DELIVERED AT TERMINAL (DAT)

Bu teslim şeklinde, satıcı malları belirlenen varma yerinde veya limanında belirlenen terminalde gelen taşıma aracından boşaltılmış bir şekilde alıcının tasarrufuna bırakarak malları teslim eder. Terminal terimi, rıhtım, depo, konteyner sahası veya yol, demiryolu veya hava kargo istasyonu gibi üstü açık veya kapalı olabilecek herhangi bir yeri kapsar. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Satıcı, malların belirlenen varma limanına getirilmesi için taşıma sözleşmesi yapar ve masraflar ile navlunu öder. Satıcı ayrıca malların belirlenen varma yerine veya limanına getirilmesi ve taşıma aracından boşaltılmasına ilişkin tüm hasar ve masrafları üstlenir.

BELİRLENEN YERDE TESLİM / DELIVERED AT PLACE (DAP)

Bu teslim şeklinde, satıcı malları belirlenen varma yerinde gelen taşıma aracından boşaltmadan alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Satıcı malların varma yerine getirilmesine ilişkin tüm hasar ve masrafları üstlenir. Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izinleri alır ve malların ihracı için gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların belirlenen teslim yerine, eğer varsa kararlaştırılan noktaya kadar taşınması için taşıma sözleşmesi yapar. Satıcı malların belirlenen varma yerine getirilmesine ilişkin tüm hasar ve masrafları üstlenir.

GÜMRÜK VERGİLERİ ÖDENMİŞ OLARAK / DELIVERED DUTY PAID (DDP)

Bu teslim şeklinde, satıcı malları ithalat için gümrüklenmiş olarak ve belirlenen varma yerinde taşıma aracında boşaltılmaya hazır şekilde alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Satıcı, malların belirlenen varma yerine getirilmesine ilişkin tüm hasar ve masrafları üstlenir, malların sadece ihracı değil ithali için de gümrükleme işlemlerini yapmakla, ihracat, ithalat için gerekli her türlü harcı ödemekle ve tüm gümrük formalitelerini yerine getirmekle yükümlüdür. Satıcı için azami yükümlülük söz konusudur.